

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	5
2. INFORMATIE OVER ONDERWIJSDEELNAME.....	6
2.1 StuderendenBus	6
2.2 SECMBus.....	7
2.3 OnderwijsDeelnemersTAB.....	8
2.4 OnderwijsinschrTAB.....	9
2.5 InschrWPOTAB.....	10
2.6 InschrWECTAB.....	11
2.7 EBBAFLTAB	12
2.8 EBBONDTAB.....	13
2.9 EBBOPLTAB	13
3. INFORMATIE OVER OPLEIDINGSNIVEAU.....	17
3.1 HoogsteOplTAB	17
3.2 HDiplomaRegTAB.....	20
3.3 EBBOPLTAB	22
4. INFORMATIE OVER DIPLOMA'S.....	24
4.1 DiplomaHOTAB.....	24
4.2 HDiplomaHBOTAB & HDiplomaWOTAB.....	25
4.3 EersteDiplomaHOTAB.....	26
4.4 DiplomaMBOTAB	26
4.5 DiplomaVAVOTAB	27
4.6 ExamVOTAB	28
5. INFORMATIE OVER REFERENTIEBOEKEN.....	29
5.1 CTOREFVV	29
5.2 ISCEDF2013RICHTINGREFVV.....	29
5.3 OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNIRWOREFVV en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNIRWOREFVV	30
5.4 OPLEIDINGSNRREFVV	30
5.5 OPLNRHOREFVV.....	30

6.	<i>INFORMATIE OVER ONDERWIJSINDELINGEN</i>	32
6.1	Standaard Niveau-indeling: nationaal	32
6.2	Standaard Niveau-indeling: internationaal	33
6.3	Standaard Richtingindeling	34
6.4	Overige onderwijsindelingen.....	34

1. INLEIDING

Waarom deze handleiding?

Op het themagebied Onderwijs beschikt het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) over diverse componenten met informatie op het gebied onderwijsdeelname, opleidingsniveau en diploma's. Deze handleiding geeft een overzicht van deze componenten. Een aantal componenten vertoont qua inhoud, doelpopulatie en periodebeschrijving slechts subtiele verschillen. Dat is voor sommige gebruikers verwarrend. Het is niet meteen duidelijk wat voor hun doeleinde de meest geschikte component is.

Dit document beoogt de gebruiker daarin wegwijs te maken. Er wordt informatie gegeven over de specifieke kenmerken van de betreffende componenten, de verschillen en overeenkomsten worden uiteengezet, en er is advies welke component zich het best leent voor een bepaald type gebruik.

SSB-satelliet Onderwijs

De satelliet Onderwijs stelt onderwijscomponenten beschikbaar met gegevens afkomstig uit de onderwijsregistraties van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Deze gegevens betreffen het door de overheid bekostigd onderwijs in Nederland.

SSB-satelliet Arbeid en Dynamiek

De satelliet Arbeid en Dynamiek bevat componenten op basis van de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De EBB is een jaarlijkse enquête die tot doel heeft het verstrekken van informatie over de arbeidsmarkt en verschillende daaraan gerelateerde onderwerpen zoals meer of minder willen werken en werkloosheid. Daarnaast is op basis van de EBB informatie beschikbaar over onderwijsdeelname en het hoogst behaalde onderwijsniveau.

SSB-satelliet Sociaal-economisch Totaalbeeld

De satelliet Sociaal-economisch Totaalbeeld (SET) stelt componenten met opleidingsgegevens samen met micro-geïntegreerde informatie. In het micro-integratie proces worden databronnen met elkaar geconfronteerd, conflicterende gegevens gecorrigeerd, en het geheel consistent gemaakt met data elders. De samengestelde data beperken zich dus niet uitsluitend tot de onderwijsregistraties van DUO (via satelliet Onderwijs), maar maken zoals de naamgeving 'Sociaal-economisch Totaalbeeld' al suggereert tevens gebruik van andere (onderwijs)gegevens, zoals bijvoorbeeld de DUO-bestanden betreffende de Wet Studiefinanciering (WSF), die onder beheer staan van de SSB-satelliet Inkomen en Vermogen en onderwijsgegevens uit de cliëntenregistratie van het UWV WERKBedrijf.

2. INFORMATIE OVER ONDERWIJSDEELNAME

Veelgevraagde statistische informatie betreft de onderwijsdeelname van de bevolking. Wie volgt op een bepaalde peildatum een opleiding, en wat zijn de kenmerken van de gevolgde opleiding?

2.1 StuderendenBus

De StuderendenBus (van satelliet SET) is een component van het micro-geïntegreerde type. Niet alleen de onderwijsregistraties, maar ook de WSF-bestanden worden benut.

Populatie StuderendenBus

Tot de populatie behoren alle deelnemers aan onderwijs binnen het (speciaal) basisonderwijs (S)BO, (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO, voortgezet onderwijs (VO), middelbaar beroepsonderwijs (MBO), volwassenenonderwijs (VE) en hoger onderwijs (HO) en de extraneï in het MBO en HO uit de DUO-onderwijsregistraties (zie boven), aangevuld met geregistreerden in het Les- en Cursusgeld Systeem (LCS). Daarnaast zijn ook scholieren/studenten opgenomen die studiefinanciering ontvangen in het kader van de Wet Studiefinanciering (WSF). Onder de WSF-ontvangers bevinden zich ook deelnemers aan het niet-bekostigd onderwijs of onderwijs in het buitenland, bekostigd met een WSF-studiebeurs.

Vóór verslagjaar 2014 werd nog geen gebruik gemaakt van de DUO-registratiegegevens over het basisonderwijs en speciaal onderwijs. Daarom werd de populatie van 4-16 jaar deels geïmputeerd. Dat wil zeggen dat personen in deze leeftijdscategorie vanuit de Basis Registratie Personen (BRP) werden toegevoegd aan de StuderendenBus wanneer ze niet in een onderwijsregistratie waren waargenomen. Omdat er inmiddels ook DUO-registratiegegevens van het basisonderwijs en speciaal onderwijs in het SSB opgenomen zijn (zie verder), zijn deze vanaf 2014 ook gebruikt in de samenstelling van de StuderendenBus. Slechts een klein deel van de populatie 4-16 jarigen wordt sindsdien nog geïmputeerd. De imputatie zorgt ervoor dat de populatie 4-16 jarigen in de StuderendenBus overeen komt met de totale bevolking van die leeftijd. Voortijdige schoolverlaters en de (bv. als gevolg van handicaps) ‘niet onderwijsbekwame’ personen in de leeftijd van 4 tot en met 16 jaar worden echter ook - ten onrechte - meegeteld, hetgeen enige overschatting van de onderwijsdeelname ten gevolge heeft.

Inhoud StuderendenBus

Per peildatum is van iedere deelnemer maximaal één inschrijving, de zogenaamde hoofdinschrijving opgenomen. Dit is de opleiding met het hoogste opleidingsniveau.

Naast het opleidingsnummer (waaraan allerhande opleidingsgegevens uit het in het SSB beschikbare opleidingsnummer-referentieboek (zie verder) gekoppeld kunnen worden) is informatie opgenomen over studiefase (bv. propedeuse, bachelor, master), opleidingsvorm (voltijd, deeltijd, duaal onderwijs) en type onderwijs (bv. HAVO, VWO, MBO, HBO, WO).

Wanneer te gebruiken?

Is er behoefte aan informatie over wie op een bepaald moment onderwijs volgde en wat dit onderwijs (redelijk gedetailleerd) behelsde, dan volstaat de StuderendenBus. Als er afgezien van de hoofdinschrijving behoefte is aan informatie over andere inschrijvingen

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

(binnen een bepaalde onderwijssoort) of uitgebreidere gegevens over het gevolgde onderwijs, dan voldoet de StuderendenBus minder goed. Omdat het een Bus-component is, is als een specifieke peildatum nodig is, de StuderendenBus goed bruikbaar, zeker als deze peildatum anders is dan 1 oktober (zie voor verdere toelichting bij de OnderwijsInscrTab).

Publicatieplanning StuderendenBus

Het eerste verslagjaar is 1999. Tot en met verslagjaar J=2012 was er jaarlijks een StuderendenBus die halverwege jaar J+2 uitkwam. Vanaf 2013 zijn er per verslagjaar J twee versies van de StuderendenBus: een eerste versie, met voorlopige cijfers, die reeds halverwege jaar J+1 verschijnt en een tweede versie, met definitieve cijfers die halverwege jaar J+2 wordt uitgebracht. Uit analyses is naar voren gekomen dat de informatie uit de eerste versie slechts beperkt wordt bijgesteld in de tweede versie met definitieve cijfers.

2.2 SECMBus

De SECMBus (van satelliet Inkomen en Vermogen) bevat informatie over de sociaaleconomische categorie (werknemers, zelfstandigen, uitkeringsontvangers, scholieren/studenten e.d.) waartoe een persoon behoort en is evenals de StuderendenBus een geïntegreerd bestand.

Populatie SECMBus

Het betreft de gehele bevolking van Nederland en de in het buitenland woonachtigen die in een Nederlands register opgenomen zijn, bijvoorbeeld vanwege een economische binding met Nederland (bv. AOW-ers woonachtig in het buitenland).

Inhoud SECMBus

De component bevat ook informatie of iemand onderwijs volgt. Dit is vervat in de variabele XKOPPELSCHOLSTUDSECM en is gekoppeld aan en dus consistent met de informatie uit de StuderendenBus.

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die behalve over onderwijsdeelname ook over andere sociaaleconomische categorieën informatie willen, doen er verstandig aan de SECMBus te gebruiken. Er is wel een verschil tussen de SECMBus en de StuderendenBus wat de peilperiode aangaat. Als iemand in maand M, al is het maar een dag in deze maand, een opleiding heeft gevolgd dan wordt deze persoon in de SECMBus getypeerd als onderwijsvolgend in de gehele maand M. In de StuderendenBus kan voor iedere peildatum afzonderlijk worden nagegaan of onderwijs werd gevolgd. Dus anders dan de StuderendenBus, die de dagelijkse situatie weergeeft, beschrijft de SECMBus de situatie per maand.

Publicatieplanning SECMBus

De SECMBus uit verslagjaar J bevat gegevens over de periode vanaf 1999 tot en met J. Het komt uit in najaar J+1. De informatie in SECMBus is tot en met jaar J-1 definitief en voor jaar J voorlopig.

2.3 OnderwijsDeelnemersTAB

De OnderwijsDeelnemersTAB (van satelliet Onderwijs) is uitsluitend gebouwd met behulp van de onderwijsregistraties van DUO.

Populatie OnderwijsdeelnemersTAB

Het betreft alle personen die op enig moment in een bepaald school-/studiejaar ingeschreven hebben gestaan in het door de overheid bekostigd (speciaal) basis onderwijs ((S)BO), het voortgezet onderwijs (VO), het (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO)), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO), het hoger onderwijs (HO), waaronder het hoger beroepsonderwijs (HBO) en wetenschappelijk onderwijs (WO), en de volwasseneneducatie (VE). Ook extraneï in het MBO en HO zijn inbegrepen. Het is een volumebestand en het betreft dus niet alleen de inschrijvingen geldig op 1 oktober, maar ook eventuele voor- dan wel na-inschrijvingen. Hoewel een leerling/student ingeschreven kan staan binnen meerdere onderwijssoorten (dus binnen HO, MBO, VO, (V)SO, (S)BO en/of VE), is van ieder onderwijsdeelnemer slechts één inschrijving opgenomen, namelijk de hoofdinschrijving binnen het bekostigd onderwijs en dus over de onderwijssoorten heen. Bij het vaststellen van deze hoofdinschrijving, zijn de inschrijvingen die geldig zijn op 1 oktober altijd voor eventuele andere inschrijvingen gegaan. Vervolgens heeft de hoogste opleiding voorrang gekregen, dus een WO-inschrijving voor een HBO-, voor een MBO-, voor een VO-, voor een VE-, voor een (V)SO- en/of voor een (S)BO-inschrijving. Al deze inschrijvingen zijn bovendien voor de MBO examen-inschrijvingen gegaan.

Niet inbegrepen zijn leerlingen en studenten in het particulier (niet-bekostigd). Ook buitenlands onderwijs maakt geen deel uit van de populatie.

Anders dan bij de StuderendenBus wordt er in de OnderwijsDeelnemersTAB niet geïmputeerd voor ontbrekende populaties.

Inhoud OnderwijsDeelnemersTAB

In deze component zijn het opleidings- en instellingsnummer van de hoofdinschrijving opgenomen. M.b.v. het opleidingsnummer is heel veel aan dit nummer gekoppelde informatie te achterhalen, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Daarnaast zijn onderwijsgegevens van de deelnemer opgenomen, zoals de vooropleiding vóór en voor zover van toepassing het verblijfsjaar in het MBO en HO. De gegevens beperken zich niet alleen tot de hoofdinschrijving. Mocht iemand ook in een andere onderwijssoort ingeschreven zijn, dan kunnen hiervan ook gegevens zijn opgenomen. Bijvoorbeeld van een persoon met een hoofdinschrijving in het WO is, naast het verblijfsjaar in het WO ook de verblijfsjaar in het HBO opgenomen.

In deze component is geen begin- en einddatum en ook geen andere specifieke informatie over de hoofdinschrijving opgenomen. Door koppeling van de hoofdinschrijving aan de OnderwijsInscrTAB (zie verder) is deze informatie wel te achterhalen en wel via de koppelsleutel RINPERSOONS, RINPERSOON, BRIN(HOOFDINSCHR) en OPLNR(HOOFDINSCHR).

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die meer informatie willen dan in de StuderendenBus is opgenomen, zoals bijvoorbeeld over de vooropleiding van personen en of de persoon een eerstejaarsstudent is, doen er goed aan om gebruik te maken van deze component.

Een verschil met de StuderendenBus is dat met de OnderwijsdeelnemersTAB niet direct van dag tot dag kan worden gevolgd of iemand onderwijsdeelnemer is. Het gaat in dit bestand namelijk om de hoofdinschrijving binnen het school-/studiejaar.

Publicatieplanning OnderwijsDeelnemersTAB

De eerste versie van de component, met voorlopige cijfers verschijnt voor het einde van het studiejaar (J/J+1), dus in het tweede kwartaal van jaar J+1. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus in het tweede kwartaal van jaar J+2. Over het algemeen verschillen de cijfers in de eerste versie niet erg veel met die in de definitieve versie. Het eerste verslagjaar betrof studiejaar 2000/'01. In de component van dit studiejaar zijn echter alleen de HO-deelnemers opgenomen. Vanaf 2003/'04 zijn de VO-deelnemers opgenomen, vanaf 2004/'05 ook de MBO-deelnemers en vanaf 2005/'06 de VE-deelnemers. Vanaf 2015/'16 zijn ook de (S)BO- en (V)SO-deelnemers opgenomen.

2.4 OnderwijsinschrTAB

De OnderwijsInschrTAB (van satelliet Onderwijs) is uitsluitend gebouwd met behulp van de onderwijsregistraties van DUO.

Populatie OnderwijsInschrTAB

Het betreft alle inschrijvingen in een bepaald school-/studiejaar in het door de overheid bekostigd (speciaal) basis onderwijs ((S)BO), het voortgezet onderwijs (VO), het (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO)), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO), het hoger onderwijs (HO), waaronder het hoger beroepsonderwijs (HBO) en wetenschappelijk onderwijs (WO), en de volwasseneneducatie (VE). Ook examen-inschrijvingen in het MBO en HO zijn inbegrepen. Het is een volumebestand en het betreft dus niet alleen de inschrijvingen geldig op 1 oktober, maar ook eventuele voor- dan wel na-inschrijvingen. Het bestand is ontdubbeld op de sleutel; dus slechts één inschrijving per persoon, instellings- en opleidingscode.

Omdat op 1 oktober geldige inschrijvingen bij de ontdubbeling altijd voorgaan, zijn de inschrijvingen geldig op 1 oktober wél altijd opgenomen, maar niet alle voor- en na-inschrijvingen. Bijvoorbeeld indien een record geldig na 1 oktober (een na-inschrijving dus) wat betreft instellings- en opleidingscode gelijk is aan een inschrijving, geldig op 1 oktober, van diezelfde persoon, dan is deze na-inschrijving niet meegenomen. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een HO bachelor-inschrijving die binnen hetzelfde studiejaar volgt op een – op 1 oktober geldige – HO propedeuse-inschrijving. Als beide inschrijvingen eenzelfde instellings- en opleidingscode hebben is de inschrijving op 1 oktober voor gegaan. Wil je gebruik maken van een andere peildatum dan 1 oktober, dan kan het zijn dat hierdoor een aantal inschrijvingen mist.

Een leerling/student kan met meerdere inschrijvingen in dit bestand voorkomen, ook eventueel met inschrijvingen binnen meer dan één onderwijssoort.

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Niet inbegrepen zijn inschrijvingen in het particulier (niet-bekostigd) en buitenlands onderwijs.

Inhoud OnderwijsInshrTAB

In deze component zijn van alle inschrijvingen het opleidings- en instellingsnummer en de aanvangs- en eventuele beëindigingsdatum opgenomen. Daarnaast is met de variabele HOOFDINSCHR aangegeven of de betreffende inschrijving al dan niet de zogenaamde hoofdinschrijving – al dan niet op 1 oktober - binnen een bepaalde onderwijssoort is. De (StatLine-)publicaties van team Onderwijs betreffen veelal alleen de hoofdinschrijvingen op 1 oktober.

De component bevat daarnaast nog specifieke informatie over de inschrijving, zoals bv. het type onderwijs waarbinnen de inschrijving valt, het VO-leerjaar, de HO-opleidingsvorm en –studiefase. Daarnaast kan m.b.v. het opleidingsnummer hieraan te koppelen informatie achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken..

In geval ook informatie uit de component OnderwijsDeelnemersTAB nodig is, dan zullen de betreffende variabelen via de koppelsleutel RINPERSOONS en RINPERSOON aangekoppeld moeten worden.

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die specifieke en uitgebreide informatie willen over alle opleidingen die alle personen, binnen een of meerdere onderwijssoorten, gedurende een school-/studiejaar volgen worden verwezen naar deze component.

De records uit de OnderwijsInshrTAB komen in beginsel overeen met die van de StuderendenBus, althans voor zover deze uit onderwijsregistraties komen. . In OnderwijsInshrTAB is echter meer informatie over de inschrijvingen opgenomen dan in de StuderendenBus.

Wil je een werken met een specifieke peildatum en is deze anders dan 1 oktober, dan kun –voor de volledigheid - beter gebruik maken van de StuderendenBus.

Publicatieplanning OnderwijsInshrTAB

De publicatiedatums van de component OnderwijsInshrTAB lopen synchroon met die van de OnderwijsDeelnemersTAB.

2.5 InshrWPOTAB

De component InshrWPOTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO op basis van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). InshrWPOTAB betreft het (speciaal) basisonderwijs.

Populatie InshrWPOTAB

Het betreft alle leerlingen in het bekostigd basisonderwijs en speciaal basisonderwijs in een schooljaar. Van iedere leerling is alleen de hoofdinschrijving op 1 oktober in het bestand opgenomen.

Inhoud InshrWPOTAB

In het bestand zijn gegevens over de leerling opgenomen, zoals het type onderwijs dat gevolgd werd, het leer- en verblijfsjaar, de groepsgrootte, informatie over gevolgde voor-

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

en vroegschoolse programma's, het 'gewicht' volgens de gewichtenregeling, de indicatie van een eventuele beperking, het advies voor het voortgezet onderwijs en de uitslag van de eindtoets. Ook het opleidingsnummer is opgenomen, waarmee door koppeling nog meer informatie over de gevolgde opleiding te herleiden is, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken. Daarnaast zijn ook gegevens over de school opgenomen, namelijk de instellingscode, ook van de eventuele begeleidende school, en de denominatie.

Wanneer te gebruiken?

Het (speciaal) basisonderwijs is ook opgenomen in andere onderwijsbrede componenten, maar dan met beperkte informatie. Als uitgebreide en gedetailleerde informatie over deelname in het (speciaal) basisonderwijs nodig is dan is dit het aangewezen bestand.

Publicatieplanning InschrWPOTAB

De eerste versie van de component, met voorlopige cijfers verschijnt voor het einde van het studiejaar (J/J+1), dus in het tweede kwartaal van jaar J+1. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus in het tweede kwartaal van jaar J+2. Vanaf schooljaar 2008/'09 is deze component beschikbaar, maar nog niet volledig gevuld en vanaf schooljaar 2010/'11 is dit bestand volledig. Vanaf 2014/'15 is de component uitgebreid met nog meer aanvullende gegevens.

2.6 InschrWECTAB

De component InschrWECTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO op basis van de Wet op de Expertisecentra (WEC). InschrWECTAB betreft het bekostigd speciaal (voortgezet) onderwijs.

Populatie InschrWECTAB

Het betreft alle leerlingen in het bekostigd speciaal en voortgezet speciaal onderwijs in een schooljaar. Het gaat om leerlingen die speciaal onderwijs volgen en dus niet de leerlingen die alleen begeleid worden vanuit het speciaal onderwijs (en dus in het reguliere basis- of voortgezet onderwijs zitten). Van iedere leerling is alleen de hoofddinschrijving op 1 oktober in het bestand opgenomen.

Inhoud InschrWECTAB

In het bestand zijn gegevens over de leerling opgenomen, zoals het type en soort onderwijs dat gevolgd werd, het verblijfsjaar, de groepsgrootte, informatie over de plaats waar de leerling buiten de schooluren verblijft en een indicatie van de beperking. Ook het opleidingsnummer is opgenomen, waarmee door koppeling nog meer informatie over de gevolgde opleiding te herleiden is, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken. Daarnaast zijn ook gegevens over de school opgenomen, namelijk de instellingscode, ook van de begeleidende school, en de denominatie.

Wanneer te gebruiken?

Het (voortgezet) speciaal onderwijs is ook opgenomen in andere onderwijsbrede componenten, maar dan met beperkte informatie. Als uitgebreide en gedetailleerde informatie over deelname in het speciaal (voortgezet) onderwijs nodig is dan is dit het aangewezen bestand.

Publicatieplanning InschrWECTAB

De eerste versie van de component, met voorlopige cijfers verschijnt voor het einde van het studiejaar (J/J+1), dus in het tweede kwartaal van jaar J+1. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus in het tweede kwartaal van jaar J+2. Vanaf schooljaar 2008/'09 is deze component beschikbaar, maar nog niet volledig gevuld en vanaf schooljaar 2010/'11 is dit bestand volledig. Vanaf 2014/'15 is de component uitgebreid met nog meer aanvullende gegevens.

2.7 EBBAFLTAB

De component EBBAFLTAB (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat alle zogeheten afgeleide variabele uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). Afgeleide variabelen zijn samengesteld op basis van vaak meerdere vraagvariabelen. Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHHBTAB. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 is de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef.

In 2019 zijn 164 duizend adressen via CAWI (internet waarneming), 33 duizend adressen via CATI (telefonische waarneming) en 24 duizend adressen via CAPI (face to face waarneming) benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons.

Inhoud

De component EBBAFLTAB bevat drie relevante afgeleide onderwijsvariabelen, namelijk EbbAflEducstatRE, EbbAflCourAttRE en EBBAflVSV. Met behulp van de variabele EbbAflEducstatRE wordt afgebakend hoeveel personen een opleiding in het regulier onderwijs volgen. Hierbij gaat het zowel om het door de overheid bekostigd als het niet-bekostigde onderwijs. De variabele EbbAflCourAttRE gaat over de deelname aan korte opleidingen en cursussen. En de variabele EBBAflVSV of een respondent in de leeftijd van 18 tot 25 jaar voortijdig het onderwijs heeft verlaten.

Wanneer te gebruiken

De variabele EbbAflEducstatRE sluit aan bij de cijfers die internationaal over onderwijsdeelname door Eurostat worden gepubliceerd. Op basis van de variabele en de variabele EbbAflCourAttRE kan de internationale indicator voor life long learning (leven lang ontwikkelen) worden samengesteld. De variabele EBBAflVSV wordt gebruikt voor de internationale indicator early leavers from education and training. Hiermee wordt inzicht gegeven in de omvang van de totale groep voortijdig schoolverlaters.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

2.8 EBBONDTAB

De component EBBONDTAB (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat informatie over de deelname aan opleidingen en cursussen. Het gaat daarbij om de vraagvariabelen uit met name de onderwijsblokken Actueel lang en Actueel kort uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHHBTAB. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 is de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef.

In 2019 zijn 164 duizend adressen via CAWI (internet waarneming), 33 duizend adressen via CATI (telefonische waarneming) en 24 duizend adressen via CAPI (face to face waarneming) benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons.

Inhoud

De component EBBONDTAB bevat een breed scala aan onderwijsgerelateerde variabelen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om informatie op basis waarvan in de EBB wordt afgeleid welke opleiding respondenten volgen of hebben gevolgd en of het daarbij gaat om een formele of niet-formele opleiding. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over de duur en intensiteit van de opleiding of cursus. Ook is bekend of het gaat om een bedrijfsopleiding, wanneer een respondent met de opleiding of cursus is gestart en wat de reden is geweest om een opleiding te starten.

Wanneer te gebruiken?

De EBBONDTAB kan gebruikt worden als men informatie wil hebben over specifieke kenmerken van de actuele of gevolgde opleiding of cursus. Wil men puur de actuele opleiding van personen in beeld brengen dan lenen de onderwijsregistraties zich daar beter voor dan de EBB. Als gebruikers echter andere kenmerken nodig hebben of ook geïnteresseerd zijn in het niet-formele of niet-bekostigde onderwijs dan kan gebruik gemaakt worden van de onderwijsgegevens uit de EBB. In dat geval kan de component EBBAfITAB gebruikt worden om te bepalen of iemand een opleiding of cursus volgde, gecombineerd met EBBONDTAB en ook EBBOPLTAB.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

2.9 EBBOPLTAB

De component EBBOPLTAB (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat informatie over het niveau en de richting van de actuele opleiding, de hoogst gevolgde opleiding en de hoogst behaalde opleiding. Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

EBBHHBTAB. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 is de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef. In 2019 zijn 164 duizend adressen via CAWI (internet waarneming), 33 duizend adressen via CATI (telefonische waarneming) en 24 duizend adressen via CAPI (face to face waarneming) benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons.

Inhoud

De component EBBOPLTAB bevat informatie over het niveau en de richting van de opleiding die de respondent op het moment van enquêteren volgt. Het niveau wordt alleen vastgesteld voor de opleidingen die 6 maanden of langer duren. Voor het actuele onderwijsniveau gaat het om de variabele EbbTypCtoACT2016V. Op basis van deze zogeheten Code Type Opleidingen (CTO) kunnen vervolgens indikkingen gemaakt worden, zoals de publicatie-indeling die het CBS hanteert maar ook de indeling conform de International Standard Classification of Education (ISCED). De richting van de actuele opleiding is opgenomen in de variabele EBBTYPISCEDFIELDAct2013V. Voor het indikken van het niveau is het referentieboek voor Code Type Opleiding (CTO) beschikbaar en voor de richting van de actuele opleiding die voor ISCED richting.

In februari 2022 worden EBBTYPCTOHG2021V, EBBTYPCTOHB2021V en EBBTYPCTOACT2021V opgenomen. Deze hebben betrekking op heel 2021. De 2016 variabelen worden tot en met Q2 2021 gevuld.

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Samenvattend overzicht kenmerken en verschillen componenten ONDERWIJSDEELNAME

deel I

	1. ONDERWIJSDEELNAME		
	1.1 STUDERENDENJJJJBUS	1.2 SECMBUSVJJJJ	1.7 EBB-variabele EBBAFLTAB
Populatie	Nederlandse bevolking die in Nederland of buitenland (met Nederlandse studiefinanciering) onderwijs volgen en niet-ingezetenen die in Nederland onderwijs volgen	Nederlandse bevolking en in Nederland geregistreerden	Bevolking in particuliere huishoudens
Inhoud	Hoofddinschrijving van dag tot dag met een beperkte set opleidingskenmerken	Sociaaleconomische categorie van maand tot maand en het gegeven of al dan niet onderwijs wordt gevolgd	Scholieren/studenten incl. deelnemers bedrijfsopleidingen en cursussen
Gebruikswaarde	1) info wel/niet onderwijsvolgend 2) basiskkenmerken hoofdopleiding	1) info wel/niet onderwijsvolgend 2) info sociaaleconomische cat.	1) info wel/niet onderwijsvolgend 2) info wel/niet formeel onderwijs 3) info bekostigd/niet-bekostigd onderwijs 4) info bedrijfsopleidingen en cursussen
Satelliet	Sociaal Economisch Totaalbeeld	Inkomen en Vermogen	Arbeid en Dynamiek
Integraal / steekproefbasis	integraal ^{*)}	integraal	steekproefbasis
Exclusief	Niet-bekostigd en buitenlands onderwijs onderwijsdeelnemers zonder studiefinanciering		Personen in institutionele huishoudens
BUS of TAB	BUS	BUS	Geen BUS
statistische eenheid	persoon	persoon	persoon
verslagperiode	dagbasis in kalenderjaar J	maandbasis in kalenderjaar J	Kwartaal en jaar
soort inschrijvingen	o.b.v. inschrijvingen in het gehele kalenderjaar		
Voor het eerst in:	1999	1999	1996
Publicatiedatum		Gegevens zijn voor jaar J voorlopig en	
-eerste 'voorlopige' versie	medio J+1		n.v.t.
-tweede 'definitieve' versie	medio J+2	voor jaar J t/m J-1 definitief	kwartaal na verslagkwartaal

^{*)} incl. scholieren/studenten particulier of buitenlands onderwijs met studiefinanciering

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Samenvattend overzicht kenmerken en verschillen componenten ONDERWIJSDEELNAME

deel II

	1. ONDERWIJSDEELNAME			
	1.3 ONDERWIJSDEELNEMERSJJJJTAB	1.4 ONDERWIJSINSCHRJJJJTAB	1.5 INSCHRWPOJJJJTAB	1.6 INSCHRWECJJJJTAB
Populatie	Deelnemers in het Nederlands bekostigd onderwijs, excl. het basis- en speciaal onderwijs	Inschrijvingen in het Nederlands bekostigd onderwijs, excl. het basis- en speciaal onderwijs	Deelnemers in het Nederlands bekostigd (speciaal) basisonderwijs	Deelnemers in het Nederlands bekostigd speciaal (voortgezet) onderwijs
Inhoud	Hoofddinschrijving in het studiejaar en uitgebreide set studentkenmerken	Alle (op de sleutel ontdeubbelde) inschrijvingen met begin- en einddatum en een uitgebreide set opleidingskenmerken	Hoofddinschrijving in het schooljaar met een nog uitgebreidere set leerling- en opleidingskenmerken	Hoofddinschrijving in het schooljaar met een nog uitgebreidere set leerling- en opleidingskenmerken
Gebruikswaarde	1) info wel/niet bekostigd onderwijs volgens 2) specifieke studentkenmerken	1) info over specifieke bekostigde onderwijssoort 2) specifieke opleidingskenmerken	1) info over bekostigd (speciaal) basisonderwijs 2) specifieke leerling- en opleidingskenmerken	1) info over bekostigd speciaal (voortgezet) onderwijs 2) specifieke leerling- en opleidingskenmerken
Satelliet	Onderwijs	Onderwijs	Onderwijs	Onderwijs
Integraal / steekproefbasis	integraal	integraal	integraal	integraal
Exclusief	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs
BUS of TAB	TAB	TAB	TAB	TAB
statistische eenheid	persoon	inschrijving	persoon	persoon
verslagperiode	school-/studiejaar J/J+1	dagbasis school-/studiejaar J/J+1	schooljaar J/J+1	schooljaar J/J+1
soort inschrijvingen	o.b.v. inschrijvingen in gehele studiejaar	inschrijvingen in gehele studiejaar	alleen inschrijving op 1 oktober	alleen inschrijving op 1 oktober
Voor het eerst in:	2000/'01; sinds 2005/'06 volledig	2000/'01; sinds 2005/'06 volledig	2008/'09; sinds 2010/'11 volledig	2008/'09; sinds 2010/'11 volledig
Publicatiedatum				
-eerste 'voorlopige' versie	2e kwartaal J+1	2e kwartaal J+1	2e kwartaal J+1	2e kwartaal J+1
-tweede 'definitieve' versie	2e kwartaal J+2	2e kwartaal J+2	2e kwartaal J+2	2e kwartaal J+2

3. INFORMATIE OVER OPLEIDINGSNIVEAU

Opleidingsniveau is voor het sociaaleconomisch beleid en in veel sociaalwetenschappelijk onderzoek een uiterst belangrijk gegeven. Het is dan ook een van de meest gevraagde variabelen bij de sociaaleconomische statistieken. In multivariate analyses figureert opleidingsniveau vaak als achtergrondvariabele en dat is omdat deze variabele in veel gevallen bijdraagt aan de verklaring van de doelvariabelen van onderzoek.

3.1 HoogsteOplTAB

HoogsteOplTAB (van satelliet SET), ook bekend onder de naam Opleidingsniveaubestand, is een component van het micro-geïntegreerde type. Data over gevolgde opleidingen en diploma's worden uit diverse bronnen betrokken; registers als de onderwijsregistraties, de WSF-bestanden, en opleidingsgegevens van het UWV WERKBedrijf worden als informatiedrager benut, alsmede onderwijsdata uit de EBB-enquête.

Populatie HoogsteOplTAB

Tot de populatie van HoogsteOplTAB behoren alle individuen in de bevolking (peildatum laatste vrijdag september voor de versies met datamodel van vóór herontwerp 2013 en 1 oktober voor de versies met datamodel vanaf herontwerp 2013) voor wie informatie over het hoogst behaalde en gevolgde opleidingsniveau kon worden gevonden of afgeleid. HoogsteOplTAB biedt geen integrale dekking, maar is dank zij de ingebouwde set met weegfactoren wel representatief voor de gehele bevolking. De weegfactoren zijn zodanig geschaald dat ze tot de werkelijke populatie-omvang optellen. De dekkingsgraad neemt ieder jaar toe. In het eerste verslagjaar 1999 was deze nog 34%. De dekkingsgraad is inmiddels opgelopen tot 69% voor verslagjaar 2019 voorlopig, hetgeen betekent dat voor bijna 7 op de 10 personen in de bevolking informatie bestaat over het opleidingsniveau.

HoogsteOplTAB is in grote lijnen zo opgezet dat zoveel mogelijk informatie uit registraties wordt benut, en daar waar over een persoon niets bekend is in registraties vult de EBB aan.

Registraties over het hoger onderwijs bestaan sedert de 80-er jaren, voor het voortgezet onderwijs vanaf eind 90-er jaren en MBO-informatie heeft pas iets voorbij het begin van het nieuwe millennium zijn intrede gedaan. Vanaf 2008 is ook registerinformatie beschikbaar voor het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Dat betekent grof gezegd dat er relatief veel informatie in registraties is voor jongere leden van de bevolking en minder voor de oudere bevolking. Echter, met het voortschrijden van de jaargangen van HoogsteOplTAB wordt ook de vulling voor de oudere bevolking steeds beter. Zo had HoogsteOplTAB2018 definitief voor 50-jarigen een dekkingsgraad van 62% en voor 65-jarigen van 44%.

In de records afkomstig uit de EBB zitten naar verhouding vaak wat oudere personen die hun opleiding hebben afgerond voordat registraties werden opgezet, maar ook informatie over diploma's in het particulier en in buitenland gevolgde onderwijs. Deze EBB-records bevatten een weegfactor die als doel heeft de verdeling van het opleidingsniveau van de niet-register populatie na ophoging representatief weer te geven, en daarmee impliciet ook dat van de gehele bevolking.

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Voor alle 0-3 jarigen wordt opleidingsinformatie volledig geïmputeerd en er wordt ook geïmputeerd voor enkele duizenden 4-14 jarigen die niet in de gebruikte registraties met onderwijsinformatie voorkomen.

Voor 0-11 jarigen zonder onderwijsinformatie uit registraties wordt een hoogst behaalde opleiding op niveau ‘basisonderwijs groep 1-2’ geïmputeerd; 0-5 jarigen krijgen ditzelfde niveau als hoogst gevolgd geïmputeerd en 6-11 jarigen ‘basisonderwijs groep 3-8’ als hoogst gevolgd.

Voor 12-14 jarigen zonder informatie uit registraties wordt als hoogst behaald niveau ‘basisonderwijs groep 3-8’ geïmputeerd en als hoogst gevolgd ‘havo, vwo onderbouw’.

Bijschatting van Niet in Registers Waargenomen Onderwijs (NiRWO)

Diverse registers die ten grondslag liggen aan het opleidingsniveaubestand vertegenwoordigen uitsluitend onderwijs dat door de overheid wordt bekostigd. Die registers missen onderwijs op particuliere scholen, onderwijs gevolgd in het buitenland en lange bedrijfsopleidingen terwijl deze vaak wel tot de doelvariabele opleidingsniveau behoren. Deze gemiste opleidingen worden aangeduid met de term NiRWO (Niet in Registers Waargenomen Onderwijs). De gebruikte EBB-gegevens evenals enkele van de gebruikte registers (zoals de gegevens van het UWV Werk bedrijf) compenseren weliswaar voor de ontbrekende NiRWO-informatie, maar niet volledig, zodat het opleidingsniveau toch nog enigszins onderschat wordt. Hiervoor wordt gecorrigeerd door bij te schatten. Daartoe worden registerwaarnemingen gekoppeld aan EBB-waarnemingen en aan een set achtergrondkenmerken uit het SSB. Vervolgens wordt een ordinaal logistisch regressiemodel (Agresti) geschat dat wordt gebruikt om te imputeren.

Inhoud HoogsteOplTAB

Voor iedere persoon in HoogsteOplTAB is het opleidingsnummer van de hoogst behaalde en gevolgde opleiding opgenomen. Dit betreft het opleidingsniveau zonder bijschatting van Niet in Registers Waargenomen Onderwijs (NiRWO). Het 6-cijferige opleidingsnummer duidt de betreffende opleiding op zeer gedetailleerde wijze, en geeft via het opleidingsnummerreferentieboek impliciet ook informatie over niveau en richting. Verder is ook de hoogst behaalde en gevolgde opleiding opgenomen incl. bijschatting van NiRWO. Deze variant beperkt zich qua detail tot een 4-digit indeling (18 categorieën) OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNiRWO en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNiRWO van de Standaard Onderwijs Indeling 2016¹. Daarnaast bevat HoogsteOplTAB een ophooggewicht bedoeld om voor de bevolking en belangrijke subpopulaties representatieve uitkomsten te verkrijgen na ophoging. Tot slot bevat HoogsteOplTAB (versie na revisie 2013) de variabelen RichtDetailISCEDF2013HBmetNiRWO en RichtDetailISCEDF2013HGmetNiRWO die voor de variant met NiRWO-bijschatting de richting (ISCEDF2013) aangeeft voor resp. de hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleiding. Verder nog de variabelen BRONOPLARCHIEFHB en BRONOPLARCHIEFHG met de bron voor de hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleiding, en een variabele RGEBB die aangeeft of de persoon zowel door registers als door EBB is waargenomen.

¹ Indien gewenst kunnen de variabelen OPLNRHB en OPLNRHG worden omgezet in de publicatieindelingen van de SOI 2021, de gereviseerde opvolger van de SOI 2016.

Wanneer te gebruiken?

HoogsteOplTAB is van alle CBS-bestanden met informatie over het hoogste opleidingsniveau de bron met de grootste datamassa. Gebruikers die hechten aan een zo groot mogelijk aantal waarnemingen kunnen dus hun voordeel doen met HoogsteOplTAB. In het bijzonder voor kleinere onderzoeks-populaties (bv. op laag-regionaal niveau) is er meerwaarde omdat de datamassa vaak zorg draagt voor een goede celvulling, zodat relatief betrouwbare schatters (lage varianties) voor veel van de cellen mogelijk is. Daarnaast is het voor onderzoekers die multivariate analyse willen toepassen op grote micro-databestanden handig dat met HoogsteOplTAB opleidingsniveau voor een relatief groot deel van de records als achtergrondvariabele beschikbaar is. Indien de gebruiker voor zijn of haar analyses een grote datamassa niet nodig heeft, kan ook het hoogste opleidingsniveau worden gebruikt zoals geleverd in EBBOPLTAB.

Gebruiksaanwijzing / protocol

HoogsteOplTAB bestaat merendeels uit registerrecords en voor een klein deel uit steekproefrecords (voor verslagjaar 2019 was dit 93% om 7%). Uitkomsten worden bepaald aan de hand van een combinatieschatter. Deze schatter telt de registerrecords (ophoogfactor 1), en voegt daaraan toe het opgehoogde steekproefaantal (ophoogfactor ongelijk 1). Door het gemengd register-steekproef design zijn schattingen uit HoogsteOPLTAB zoals bij alle steekproeven behept met steekproefmarges. Voor de gebruiker is het prettig om een indicatie te hebben van die marges om te weten of het statistisch verantwoord is om de uitkomsten te publiceren. Daartoe is als instrument een zogenaamde bootstrap-tool ontwikkeld die voor de schattingen relatieve standaardfouten alsmede 90%- en 95%-betrouwbaarheidsintervallen (zowel voor aantallen als percentages (het aandeel van een bepaald opleidingsniveau in het totaal) geeft. Aan de hand van dit hulpmiddel kan de gebruiker bepalen in hoeverre de uitkomsten betrouwbaar zijn. Het is aan de gebruiker om te bepalen of hij of zij gegeven de uitkomsten van de betrouwbaarheidsmeting het statistisch verantwoord vindt de uitkomsten te publiceren of voor verder gebruik te benutten. In het DSC is in de bijlage voor de component HoogsteOPLTAB een handleiding voor het gebruik van de bootstraptool opgenomen die men kan downloaden. Het aanvragen van rechten om gebruik te mogen maken van de bootstraptool is te regelen door een verzoek daartoe in te dienen op het mailadres Opleidingsniveaubestand.

Voor de Remote Access en On-site gebruikers wordt om de kwaliteit van de uitkomsten te beoordelen aangeraden om ‘de benaderingstool’ te gebruiken.. Dit is omdat het technisch nog niet mogelijk is om dit te faciliteren voor Remote Access en On-site gebruik. De benaderingstool werkt met behulp van een Excel-spreadsheet waarin benaderingsformules zijn verwerkt. De betrouwbaarheidsbepaling is wat minder nauwkeurig (vooral bij kleinere populaties) dan de bootstrap-tool maar voldoet als ‘second-best’ instrument.

Voor het bepalen van de betrouwbaarheden bij intern gebruik (binnen het CBS) wordt volgens protocol voorgeschreven om de bootstraptool te gebruiken. Deze wordt steeds verder ontwikkeld en het is de intentie om deze met nog enkele functionaliteiten uit te breiden. Er is een beperkt aantal omstandigheden waaronder de bootstraptool niet bruikbaar is. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een gebruiker opleidingsniveau uitkomsten wil toetsen als het opleidingsniveau op meerdere jaren is gebaseerd

(bijvoorbeeld een voortschrijdend gemiddelde). Binnen afzienbare tijd zullen enkele meer gedetailleerde instructies voor uitzonderingsgevallen worden verstrekt ('work in progress')².

Publicatieplanning HoogsteOplTAB

De definitieve versie van HoogsteOplTAB over verslagjaar J komt uit in september van jaar J+2, dus met 2 jaar vertraging. Het eerste verslagjaar betrof 1999. Met ingang van verslagjaar 2017 is er ook een voorlopige versie van HoogsteOplTAB over verslagjaar J en die komt uit in september van jaar J+1.

In 2016 vond er een revisie plaats van HoogsteOplTAB te beginnen met verslagjaar 2014. De intentie ervan was om cijfers over het hoogste opleidingsniveau uit HoogsteOplTAB en EBBOPLTAB dichter op elkaar aan te laten sluiten, opdat er zoveel mogelijk sprake is van één CBS-cijfer over opleidingsniveau. De verwachting is dat HoogsteOplTAB ook een revisie ondergaat vanaf 2021 (het precieze jaar moet nog besloten worden) in verband met het dan intredende nieuwe herontwerp van de EBB.

3.2 HDiplomaRegTAB

De component HDiplomaRegTAB (van satelliet Onderwijs) betreft het hoogst behaalde diploma en is gemaakt op basis van de onderwijsregistraties. Het in de componentnaam genoemde jaartal geeft aan dat de ho-diploma's die tot en met 31 augustus en de vo-, mbo- en vavo-diploma's die tot en met 30 september van dat jaar behaald zijn, meegenomen zijn in de vaststelling van het hoogste diploma.

Populatie HDiplomaRegTAB

Alle personen die vanaf een bepaald studiejaar, namelijk vanaf

studiejaar 2000/'01 voor wat betreft het HO;

schooljaar 2003/'04 ook voor wat betreft het VO;

studiejaar 2004/'05 tevens voor wat betreft het MBO;

studiejaar 2006/'07 bovendien voor wat het VE (VAVO),

een diploma in het bekostigd onderwijs hebben behaald op basis van informatie uit de diplomaregistraties, aangevuld met personen met een startkwalificatie³ (dat wil zeggen minimaal een diploma havo, vwo of voor een basisberoepsopleiding) op basis van informatie over hun vooropleiding vóór het hoger onderwijs.

Jongeren die basis- of voortgezet onderwijs volgen of doorlopen hebben maar nog geen diploma in het voortgezet onderwijs of andere onderwijssoort behaald hebben komen niet voor in HDiplomaRegTAB.

Inhoud HDiplomaRegTAB

² In die specifieke uitzonderingsgevallen waarin de bootstraptool niet geschikt is voor betrouwbaarheidsbepaling kan uitgeweken worden naar de benaderingstool. Stuur dan een aanvraagmail met motivatie waarom men opteert voor de benaderingstool naar de mailbox Opleidingsniveaubestand en dan kan deze tool verstrekt worden.

³ Uitgedrukt in termen van de SOI komt dit overeen met het hebben behaald van tenminste middelbaar onderwijsniveau, zie hoofdstuk 6 par 'Standaard Niveau-indeling: nationaal'.

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

In de component is indien bekend het opleidingsnummer van het hoogst behaalde diploma opgenomen. Door koppeling met het opleidingsnummer- en eventueel CTO-referentieboek is informatie te achterhalen over de opleiding waarvoor dit diploma behaald is.

Daarnaast is informatie opgenomen over het al dan niet behaald hebben van een startkwalificatie. Dit laatste voor zover mogelijk aan de hand van de diplomaregistraties en ter aanvulling vanuit diverse bronnen met informatie over de hoogste vooropleiding vóór het hoger onderwijs, zoals bijvoorbeeld door de ho-instellingen zelf geregistreerd. In principe betreft de component alleen diploma's die in het bekostigd Nederlands onderwijs behaald zijn. Door laatst genoemde bron kunnen echter ook in het niet-bekostigd onderwijs en/of in het buitenland behaalde diploma's meegenomen zijn ter vaststelling van een startkwalificatie.

In HDiplomaReg2018TAB staan ruim 5 miljoen personen geregistreerd met hun hoogste diploma en/of startkwalificatie. In volgende jaren zal dit aantal steeds verder toenemen.

HDiplomaRegTAB beschrijft hoofdzakelijk het jongere deel van de bevolking dat vrij recent nog onderwijs heeft genoten. In de component van 2017 bijvoorbeeld zullen minder 40-jarigen en ouder voorkomen. De oudere bevolking, die zijn opleiding voltooide vóórdat diplomagegevens integraal beschikbaar kwamen, komt er namelijk in principe niet in voor, tenzij men op latere leeftijd – bijvoorbeeld vanaf 2004/'05 voor wat betreft het MBO – een diploma behaald heeft.

Daarnaast hoeft een in HDiplomaRegTAB geregistreerd diploma niet altijd daadwerkelijk het hoogst behaalde diploma te zijn van de persoon, omdat er geen diplomagegevens van vóór de beschikbaarheid van diplomagegevens uit de registers meegenomen zijn. Een situatie waar dit speelt is een in de jaren 70 behaald wo-diploma (te vroeg voor opname in registraties) en een diploma op hbo-niveau in 2010; in HDiplomaRegTAB zal deze persoon met een hoogst behaald hbo-diploma voorkomen. Een andere situatie doet zich voor in geval van een in het particulier of buitenlands onderwijs behaalde wo-diploma en een in 2008 behaald hbo-diploma op een door overheid gefinancierde Hogere School. Deze persoon staat in HDiplomaRegTAB met een hbo-diploma geregistreerd.

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die informatie willen over het hoogste opleidingsniveau van de populatie die vanaf 2006/'07 een diploma in het bekostigd onderwijs behaalde kunnen met HDiplomaRegTAB uitstekend uit de voeten. Vanaf dat studiejaar zijn de registergegevens namelijk compleet. Voor jongeren t/m ongeveer 30 jaar is het bestand van 2017 daarom behoorlijk volledig. Voor personen die eerder onderwijs volgden dient rekening gehouden te worden met de hierboven genoemde kanttekeningen.

Gebruikers die inzicht willen hebben in de verdeling van opleidingsniveaus voor een bredere leeftijdsbereik van de bevolking zijn aangewezen op de eerder genoemde component HoogsteOplTAB of op opleidingsniveau-informatie uit de EBB (zie hierna). Bovendien is in deze databestanden uitgebreider rekening gehouden met het particulier onderwijs of genoten onderwijs in het buitenland. In actualiteit loopt HoogsteOplTAB een jaar achter op HDiplomaRegTAB. Ook geeft HDiplomaRegTAB geen informatie over de hoogst gevolgde opleiding.

Publicatieplanning HDiplomaRegTAB

De voorlopige versie van de component komt beschikbaar in de zomer van jaar J+1. De definitieve versie een jaar daarna, dus halverwege jaar J+2. Het eerste verslagjaar is 2005.

3.3 EBBOPLTAB

De component EBBOPLTAB (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat informatie over het niveau en de richting van de actuele opleiding, de hoogst gevolgde opleiding en de hoogst behaalde opleiding. Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHHBTAB. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 is de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef. In 2019 zijn 164 duizend adressen via CAWI (internet waarneming), 33 duizend adressen via CATI (telefonische waarneming) en 24 duizend adressen via CAPI (face to face waarneming) benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons.

Inhoud

De component EBBOPLTAB bevat informatie over het niveau en de richting van de hoogst gevolgte en behaalde opleiding. Het niveau wordt alleen vastgesteld voor de opleidingen van 6 maanden of langer. De component EBBOPLTAB bevat voor het hoogst behaalde en gevolgde onderwijsniveau twee variabelen, namelijk EbbTypCtoHB2016V en EbbTypCtoHG2016V. Op basis van deze zogeheten Code Type Opleidingen (CTO) kunnen vervolgens indikkingen gemaakt worden, zoals de publicatie-indeling die het CBS hanteert maar ook de indeling conform de International Standard Classification of Education (ISCED). De richtingen van de hoogst behaalde dan wel hoogst gevolgde opleiding zijn opgenomen in de variabelen EBBTYPISCEDFIELDHB2013V en EBBTYPISCEDFIELDHG2013V. Ook voor de inrichting kan een indikking worden gemaakt. Voor het indikken van onderwijsniveau is het CTO referentieboek beschikbaar en voor de onderwijsrichting die voor ISCED richtingen.

In februari 2022 worden EBBTYPCTOHG2021V, EBBTYPCTOHB2021V en EBBTYPCTOACT2021V opgenomen. Deze hebben betrekking op heel 2021. De 2016 variabelen worden tot en met Q2 2021 gevuld.

Wanneer te gebruiken?

Voor het hoogst behaalde onderwijsniveau beschikt het CBS over twee componenten in het SSB, namelijk EBBOPLTAB en HoogsteOPLTAB. De uitkomsten op basis van de beide componenten zijn zo veel mogelijk op elkaar afgestemd maar verschillen desondanks iets van elkaar. Is het hoogst behaalde onderwijsniveau de doelvariabele en wil de gebruiker op dezelfde aantallen uitkomen als door het CBS worden gepubliceerd, dan moet de informatie uit de component EBBOPLTAB worden gebruikt. Ook ligt de informatie uit de component EBBOPLTAB het meest voor de hand als men naast het behaalde onderwijsniveau ook geïnteresseerd is in andere kenmerken die in de EBB zijn opgenomen. Heeft de gebruiker echter meer massa nodig omdat hij bijvoorbeeld analyses wil doen op laag regionaal niveau of als hij het behaalde onderwijsniveau als achtergrondvariabele wil gebruiken en verder registerdata gebruikt, dan kan beter gekozen worden voor HoogsteOPLTAB.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

Samenvattend overzicht kenmerken en verschillen componenten HOOGSTE OPLEIDINGSNIVEAU

	2. OPLEIDINGSNIVEAU		
	2.1 HOOGSTEOPLJJJTAB	2.2 HDIPLOMAREGJJJTAB	2.3 EBOPLTAB
Onderwerp			
Gebruikswaarde	1) representatief gehele bevolking 2) grote datamassa zorgt voor lage varianties kleine subpopulaties en gunstig voor multivariate analyse	behoefte recente info hoogste diploma's (alleen niveau voortgezet onderwijs of hoger) merendeels jongere bevolking; dan is gebruiksgemak hoog	1) behoefte recente info 2) representatief gehele bevolking
Satelliet	Sociaal Economisch Totaalbeeld	Onderwijs	Arbeid en Dynamiek
Integraal / steekproefbasis	gemengd integraal / steekproefbasis	Integraal, maar excl. niet bekostigd onderwijs en buitenlands onderwijs	steekproefbasis
BUS of anders	Geen BUS	Geen BUS	Geen BUS
statistische eenheid	persoon	persoon	persoon
verslagperiode	laatste vrijdag september JJJJ (versies vóór revisie, d.w.z. vóór 2013 én HoogsteOPL2013TABV1 en HoogsteOPL2014TABV1); 1 oktober JJJJ (versies na revisie, d.w.z. v.a. 2015 én HoogsteOPL2013TABV2, HoogsteOPL2013TABV3, HoogsteOPL2014-TABV2 en HoogsteOPL2014TABV3).	t/m 30 september JJJJ	Kwartaal en jaar
Populatie	Totale bevolking	Totale bevolking in onderwijsregisters, vanaf 2006/'07 compleet	Bevolking in particuliere huishoudens
Voor het eerst in:	1999	2005	1996
Publicatiedatum			
-eerste ('voorlopige' versie)	september JJJJ+1	zomer J+1	n.v.t.
-tweede ('definitieve' versie)	september JJJJ+2	zomer J+2	kwartaal na verslagkwartaal

4. INFORMATIE OVER DIPLOMA'S

Diplomagegevens worden verwerkt vanuit de satelliet Onderwijs. Voor ieder onderwijssoort afzonderlijk worden per school-/studiejaar één of meerdere componenten gebouwd. Hieronder worden deze componenten behandeld.

4.1 DiplomaHOTAB

De component DiplomaHOTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft alle diploma's van studenten in het bekostigd hoger onderwijs in een studiejaar. Een studiejaar loopt van 1 september t/m 30 augustus.

Populatie DiplomaHOTAB

Het betreft alle behaalde diploma's, dus zowel alle hoofddiploma's als alle eventuele nevendiploma's. Studenten kunnen dus meerdere keren voorkomen met verschillende diploma's, ook met dezelfde soort diploma's (hoofd-/nevendiploma propedeuse, associate degree, bachelor, master en/of postmaster). Studenten kunnen in een studiejaar slechts eenmaal voorkomen met een gelijke combinatie van opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling en soort diploma. Diploma's van studenten aan de open universiteit staan niet in het bestand en diploma's van studenten aan andere, door de overheid erkende maar niet bekostigde instellingen zijn heel beperkt opgenomen.

Inhoud DiplomaHOTAB

Diplomakenmerken, namelijk opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling, vorm van de opleiding (voltijd/deeltijd), soort diploma (hoofd- of nevendiploma bachelor/master enzovoort), examenmaand en studiefase (bachelor/master enzovoort) zijn opgenomen in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan nog meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Dit is een volumebestand waarin per student alle behaalde diploma's opgenomen zijn. Als meer informatie gewenst is dan alleen over de hoofddiploma's dan is dit de geschikte component.

Publicatieplanning DiplomaHOTAB

De eerste versie, met voorlopige cijfers, van de component (jaar J = studiejaar J/J+1) verschijnt aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2000/'01 is deze component beschikbaar.

4.2 HDiplomaHBOTAB & HDiplomaWOTAB

De componenten HDiplomaHBOTAB en HDiplomaWOTAB (van satelliet Onderwijs) zijn gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreffen per niveau (propedeuse, associate degree, bachelor, master en/of postmaster) alleen de hoofddiploma's van studenten in het bekostigd hoger beroepsonderwijs (HBO) dan wel wetenschappelijk onderwijs (WO) in een studiejaar. Een studiejaar loopt van 1 september t/m 30 augustus.

Populatie HDiplomaHBOTAB & HDiplomaWOTAB

Het betreft alle behaalde hoofddiploma's in het HBO dan wel WO. Studenten kunnen meerdere keren voorkomen, maar alleen met diploma's op verschillende niveaus. Studenten kunnen in een studiejaar dus slechts eenmaal voorkomen met eenzelfde soort hoofddiploma. Diploma's van studenten aan de open universiteit staan niet in het bestand en diploma's van studenten aan andere, door de overheid erkende maar niet bekostigde instellingen zijn heel beperkt opgenomen.

Inhoud HDiplomaHBOTAB & HDiplomaWOTAB

Naast het soort diploma zijn alleen de code van de onderwijsinstelling en het opleidingsnummer opgenomen in deze componenten. Via het opleidingsnummer kan meer informatie over het diploma achterhaald worden zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken. Als ook informatie over de opleidingsvorm (voltijd/deeltijd), studiefase (bachelor/master enzovoort) en de examenmaand van het hoofddiploma gewenst is, dan is koppeling met de component DiplomaHOTAB noodzakelijk. Er dient dan gekoppeld te worden op de persoon, het soort diploma, de instellingscode en het opleidingsnummer.

Wanneer te gebruiken?

Dit zijn bestanden waarin per student alle behaalde hoofddiploma's, in het HBO dan wel WO, opgenomen zijn. Als alleen informatie gewenst is over deze hoofddiploma's per niveau dan is dit de geschikte component. Voor aanvullende informatie over bijvoorbeeld opleidingsvorm dienen deze componenten dan nog wel gekoppeld te worden aan DiplomaHOTAB (zie hierboven).

Publicatieplanning HDiplomaHBOTAB & HDiplomaWOTAB

De eerste versie, met voorlopige cijfers, van de component (jaar J = studiejaar J/J+1) verschijnt aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2000/'01 is deze component beschikbaar.

4.3 EersteDiplomaHOTAB

De component EersteDiplomaHOTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en bevat de in het betreffende studiejaar, behaalde eerste afsluitende diploma's oftewel einddiploma's van studenten in het hoger onderwijs. Een studiejaar loopt van 1 september t/m 30 augustus.

Populatie EersteDiplomaHOTAB

Het betreft alle studenten die in het betreffende studiejaar voor het eerst een afsluitend diploma (bachelor, master of postmaster) behaald hebben. Studenten komen dus slechts een keer voor in het bestand. Van het in een studiejaar behaald einddiploma is nagegaan of de betreffende student eerder al een einddiploma in het HO behaald heeft. Daartoe is teruggekeken tot studiejaar 1986/'87. Diploma's van studenten aan de open universiteit staan niet in het bestand en diploma's van studenten aan andere, door de overheid erkende maar niet bekostigde instellingen zijn heel beperkt opgenomen.

Inhoud EersteDiplomaHOTAB

Diplomakenmerken, namelijk opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling en niveau van het diploma zijn opgenomen in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan meer informatie over het eerst behaalde einddiploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Als alleen informatie gewenst is over de in het betreffende studiejaar voor het eerst behaalde einddiploma's dan is dit het geschikte bestand.

Publicatieplanning EersteDiplomaHOTAB

De eerste versie, met voorlopige cijfers, van de component (jaar J = studiejaar J/J+1) verschijnt aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2000/'01 is deze component beschikbaar.

4.4 DiplomaMBOTAB

De component DiplomaMBOTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft alle diploma's van deelnemers in het bekostigd middelbaar beroepsonderwijs (MBO) in een studiejaar. Een studiejaar loopt voor wat betreft deze diploma's van 1 oktober t/m 30 september.

Populatie DiplomaMBOTAB

Het betreft alle behaalde diploma's, dus zowel hoofddiploma's als eventuele nevendiploma's. Personen kunnen dus meerdere keren voorkomen met verschillende diploma's. Deelnemers kunnen in een studiejaar slechts eenmaal voorkomen met een gelijke combinatie van opleidingsnummer en code van de onderwijsinstelling.

Inhoud DiplomaMBOTAB

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Diplomakenmerken, namelijk het opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling, examendatum, vorm van de opleiding (leerweg en voltijd/deeltijd/extraneï), het aantal jaren in het mbo voordat het diploma behaald is en selectievariabelen voor het bepalen van het hoofddiploma en het hoogst behaalde diploma zijn opgenomen in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan nog meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Dit is een volumebestand waarin per student alle behaalde mbo-diploma's opgenomen zijn. Als informatie nodig is over mbo-diploma's is dit het enige beschikbare bestand. Met behulp van de selectievariabelen (zie hierboven) kunnen eventueel alleen de hoofddiploma's geselecteerd worden.

Publicatieplanning DiplomaMBOTAB

De eerste versie, met voorlopige cijfers, van de component (jaar J = studiejaar J/J+1) verschijnt aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2004/'05 is deze component beschikbaar.

4.5 DiplomaVAVOTAB

De component DiplomaVAVOTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft de diploma's van deelnemers in het bekostigd voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) in een schooljaar. Een schooljaar loopt voor wat betreft deze diploma's van 1 oktober t/m 30 september.

Populatie DiplomaVAVOTAB

Het betreft de in het VAVO behaalde vwo-, havo- en vmbo-theoretische leerweg diploma's, maar van elke soort maximaal één per geslaagde. Personen kunnen meerdere keren voorkomen, maar alleen met verschillende soorten diploma's.

Inhoud DiplomaVAVOTAB

Diplomakenmerken, namelijk het opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling, de examendatum en een selectievariabele voor het onderscheiden van de hoofddiploma's van de nevendiploma's zijn beschikbaar. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Als informatie nodig is over behaalde vavo-diploma's in een schooljaar is dit het enige beschikbare bestand.

Publicatieplanning DiplomaVAVOTAB

De eerste versie, met voorlopige cijfers, van de component (jaar J = studiejaar J/J+1) verschijnt aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus aan het eind van het tweede kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2005/'06 is deze component beschikbaar.

4.6 ExamVOTAB

De component ExamVOTAB (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft de examengegevens van scholieren in het bekostigd voortgezet onderwijs (VO) in een schooljaar. De examens worden in mei van het schooljaar afgelegd.

Populatie ExamVOTAB

Het betreft alle scholieren die in het betreffende schooljaar een examen hebben afgelegd. Elke leerling komt slechts eenmaal voor in het bestand. Naast de examenkandidaten (geslaagde en afgewezen/gezakte leerlingen) staan er in het bestand ook leerlingen die nog in een derde tijdvak zitten, een gespreid examen hebben gedaan of alleen een deelcertificaat hebben behaald, in het voorlaatste leerjaar een examen hebben gedaan, zijn teruggetrokken of de doorlopende leerlijn vo-mbo (geen examen) volgen. Van leerlingen binnen zijn het Internationaal Baccalaureaat (IB), de Engelse stroom en de vrije school zijn geen examengegevens opgenomen. Ook niet van leerlingen in de assistentenopleiding van het vmbo en het praktijkonderwijs (of ander speciaal onderwijs), omdat deze leerlingen geen eindexamen afleggen.

Inhoud ExamVOTAB

De examenuitslag, het opleidingsnummer en de code van de onderwijsinstelling en de onderwijsvestiging staan vermeld in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen meer informatie over het examen achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Als informatie nodig is over examens in het VO in een schooljaar is dit het aangewezen bestand.

Publicatieplanning ExamVOTAB

De eerste versie, met voorlopige cijfers, van de component (jaar J = studiejaar J/J+1) verschijnt in april jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, dus in april jaar J+3. Vanaf studiejaar 2003/'04 is deze component beschikbaar.

5. INFORMATIE OVER REFERENTIEBOEKEN

In de meeste onderwijscomponenten is de informatie over onderwijs vastgelegd op het meest gedetailleerde niveau, namelijk dat van de individuele opleiding. Voor analyse- en publicatiedoeleinden zijn er zogenaamde referentieboeken beschikbaar waarmee je de vertaalslag kunt maken van individuele opleidingen naar standaard onderwijsindelingen. De sleutelvariabele hiervoor is het zogenaamde opleidingsnummer.

Er zijn vijf referentieboeken die relevant zijn voor wie onderwijscomponenten gebruikt. Hieronder worden ze kort beschreven.

5.1 CTOREFVV

Bevat de actuele nationale en internationale standaard publicatieindelingen naar niveau, de Standaard Onderwijsindeling 2021, SOI 2021 en de International Standard Classification of Education 2011, ISCED 2011, en de voorlopers SOI 2016, SOI 2006 en ISCED 97. Daarnaast bevat het de indeling naar wel of niet in het bezit zijn van een startkwalificatie. De variabele CTO is de sleutelvariabele naar de genoemde indelingen.

Opleidingsnummers kunnen via de variabele CTO, CTO2016V en CTO2021V in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV geschakeld worden naar de indelingen die in het CTO-referentieboek staan. Gebruik de variabele CTO2021V als je naar de standaard publicatieindeling naar niveau van de SOI2021 wil schakelen. De andere CTO-variabelen horen bij de eerdere versies van de SOI. Het hoogst behaalde niveau kun je afleiden door de variabelen te kiezen met HB in de naam, het actuele of hoogst gevolgde niveau door de variabelen te kiezen met ActHG. De indeling van hoogst gevolgd en actueel wijkt voor sommige opleidingen af van hoogst behaald (bijvoorbeeld de propedeuses).

5.2 ISCEDF2013RICHTINGREFVV

Bevat de drie aggregatieniveaus van de internationale richtingindeling ISCED-F 2013, die door het CBS als standaard wordt gebruikt voor het meten van onderwijsrichting. De 93 detailgroepen (ISCEDF2013DETAILEDFIELDNL) vormen de sleutel naar de bovenliggende 29 subgroepen (ISCEDF2013NARROWFIELDNL) en 11 hoofdgroepen (ISCEDF2013BROADFIELDNL).

Opleidingsnummers kunnen via de variabele ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV geschakeld worden naar de indelingen die in het referentieboek ISCEDF2013RICHTINGREFVV staan volgens de meest actuele versie van de classificatie. Gebruik ISCEDF2013RICHTINGNL uit OPLEIDINGSNRREFVV alleen als je wil afleiden volgens de inzichten van de SOI 2016, de voorloper van de actuele SOI 2021. In het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV is nog een nadere detaillering van de ISCED-F 2013 beschikbaar in 318 rubrieken (ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V).

5.3 OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNIRWOREFVV en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNIRWOREFVV

Deze twee referentieboeken zijn specifiek bedoeld om gegevens uit HOOGSTEOPL via de sleutelvariabelen OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNIRWO en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNIRWOREFVV te kunnen aggregeren naar de 8-, 5-, of 3-deling van de SOI 2016 publicatieindeling naar niveau.

5.4 OPLEIDINGSNRREFVV

Opleidingsnummers vormen de sleutelvariabele van het opleidingsnummerreferentieboek. Het opleidingsnummerreferentieboek bevat twee belangrijke sleutelvariabelen: CTO2021V en ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V. Deze variabelen kunnen via referentieboeken CTOREFVV en ISCEDF2013RICHTINGREFVV geschakeld worden naar de actuele standaard publicatieindelingen naar niveau en richting.

Het bevat een reeks variabelen die alleen beschikbaar zijn voor onderwijsgegevens die zijn gebaseerd op registraties. Registervariabelen zijn bijvoorbeeld de ILT-, CREBO- en CROHO-codes, vo-profiel, mbo-sector, studiebelastingen, MBO-niveau en – kwalificatiestructuur.

Het opleidingsnummerreferentieboek bevat ook een nadere detaillering van de ISCED-F 2013 richtingindeling in 318 rubrieken (ISCEDF2013RUBRIEK).

In het opleidingsnummerreferentieboek is ook de Opleidingsclassificatie naar Niveau en Richting 2019 (ONR2019). Dit is een indeling die is ontwikkeld door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum Onderwijs- en Arbeidsmarkt (ROA) en gebruikt wordt voor het doen van arbeidsmarktprognoses. In deze classificatie is niveau is uitgesplitst naar richtingen die typerend zijn voor dat niveau.

Het opleidingsnummerreferentieboek bevat verder nog de (historische) basisindelingen naar niveau van de SOI 2006 en SOI 2016, de richtingindeling van de SOI 2006 en van de ISCED 97.

5.5 OPLNRHOREFVV

Met het referentieboek OPLNRHOREFVV kunnen de opleidingen in het hoger onderwijs die zijn opgenomen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) worden voorzien van de variabele CROHO-onderdeel. In welk CROHO-onderdeel een CROHO-code valt is soms echter afhankelijk van de onderwijsinstelling waar de opleiding gevolgd kan worden. Om die reden zijn er om CROHO-onderdelen te kunnen afleiden twee sleutelvariabelen nodig: OPLNR en BRIN. De BRIN-code is het administratienummer van de onderwijsinstelling, en het OPLNR is een uniek nummer waarmee opleidingen geïdentificeerd kunnen worden.

Publicatieplanning

Het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV wordt jaarlijks in maart van jaar t geactualiseerd met de nieuwe opleidingen van het schooljaar t-1/t. OPLNRHOREFVV wordt ook jaarlijks geactualiseerd met de nieuwe opleidingen van het schooljaar t-1/t in het eerste kwartaal van het jaar t. De overige referentieboeken worden geactualiseerd wanneer nodig, bijvoorbeeld bij revisie van een classificatie.

6. INFORMATIE OVER ONDERWIJSINDELINGEN

In deze paragraaf worden de meest gebruikte onderwijsindelingen beknopt toegelicht.

6.1 Standaard Niveau-indeling: nationaal

De publicatieindeling naar niveau van de SOI 2021 is de aanbevolen indeling om te gebruiken voor publicaties en analyses op nationaal niveau. In deze indeling wordt het onderwijs geordend naar niveau en naar inhoud van het onderwijs in de zin van beroepsgericht of algemeen onderwijs.

De niveauindeling van de SOI 2021 is ontstaan door revisie van de SOI2016. In de SOI 2021 is aansluiting met de internationale indeling naar onderwijsniveau verbeterd t.o.v. de SOI 2016. In de SOI 2021 sluiten niet alleen de drie onderwijsniveaus laag, middelbaar en hoog volgens de nationale en internationale indeling bij elkaar aan, maar zijn ook de onderliggende ISCED-levels 0 tot en met 8, op niveau 4 na, een op een te relateren aan de categorieën van de publicatieindeling naar niveau van de SOI 2021. Verder is met invoering van de SOI 2021 besloten om alleen nog de publicatieindeling naar niveau toe te kennen aan nieuwe opleidingen. Binnen de SOI 2016 werd naast de publicatieindeling naar niveau ook nog een zogenaamde basisindeling naar niveau gebruikt (zie paragraaf Overige onderwijsindelingen). Door gebruikers werd het naast elkaar bestaan van deze twee varianten gezien als verwarrend en onnodig.

De publicatieindeling naar niveau van de SOI 2021 is een hiërarchische indeling in 4 aggregatieniveaus:

Het 1e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG1 bevat de 3 niveaus 1 Laag, 2 Middelbaar en 3 Hoog onderwijsniveau.

Het 2e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG2 bevat 5 categorieën, hierin is het onderwijs met laag niveau opgesplitst in 11 Basisonderwijs en in 12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1. Onderwijs met hoog niveau is opgesplitst in 31 Hbo-, wo-bachelor en 32 Hbo-, wo-master, doctor.

Het 3e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG3 omvat 8 categorieën, hierin is het onderwijs met middelbaar verder uitgesplitst in 3 groepen: 211 Mbo2 en mbo3, 212 Mbo4 en 213 de bovenbouw van havo en vwo.

Het 4e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG4 is met 18 categorieën de meest gedetailleerde uitsplitsing naar niveau.

1 Laag

- 11 Basisonderwijs
 - 111 Basisonderwijs
 - 1111 Basisonderwijs gr1-2
 - 1112 Basisonderwijs gr3-8
 - 12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1
 - 121 Vmbo-b/k, mbo1
 - 1211 Praktijkonderwijs
 - 1212 Vmbo-b/k
 - 1213 Mbo1
 - 122 Vmbo-g/t, havo-,vwo-onderbouw

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

1221 Vmbo-g/t

1222 Havo-, vwo-onderbouw

2 Middelbaar

21 Havo, vwo, mbo

211 Mbo2 en mbo3

2111 Mbo2

2112 Mbo3

212 Mbo4

2121 Mbo4

213 Havo, vwo

2131 Havo-bovenbouw

2132 Vwo-bovenbouw

3 Hoog

31 Hbo-, wo-bachelor

311 Hbo-, wo-bachelor

3111 Hbo-associate degree

3112 Hbo-bachelor

3113 Wo-bachelor

32 Hbo-, wo-master, doctor

321 Hbo-, wo-master, doctor

3211 Hbo-master

3212 Wo-master

3213 Doctor

Meer informatie over de SOI 2021 is te vinden op de CBS-website, onder methoden, classificaties.

Beschikbaar in het referentieboek CTOREFVV, variabelen beginnend met 'OPLNIVSOI2021AGG'.

6.2 Standaard Niveau-indeling: internationaal

Voor het doen van internationaal vergelijkbaar onderzoek over onderwijsniveau is de International Standard Classification of Education 2011 (ISCED 2011) de aanbevolen standaard.

De ISCED 2011 is een hiërarchische indeling met 3 aggregatieniveaus. De ISCED 2011 hanteert een 3-digit codeersysteem waarbij de 1e digit gebruikt wordt voor het niveau van het onderwijs (levels 0-8), en waarbinnen verder gedifferentieerd wordt naar categorieën en subcategorieën op grond van kenmerken die kunnen verschillen per niveau.

Kenmerken betreffen binnen het tweede aggregatieniveau de gerichtheid van het onderwijs, en binnen het derde aggregatieniveau wordt een onderscheid gemaakt naar plaats in de diplomahiërarchie, of de duur voldoende is om te spreken van 'level completion', ofwel voltooiing van het niveau en of na afronding van het programma toegang wordt verkregen tot een volgend niveau. Meer informatie over de ISCED 2011 is te vinden op de CBS-website, onder methoden, classificaties

Beschikbaar in het referentieboek CTOREFVV, variabelen beginnend met 'ISCED2011'.

6.3 Standaard Richtingindeling

De aanbevolen indeling om te gebruiken voor nationale en internationale publicaties en analyses over richting is de ISCED-F 2013, de International Standard Classification of Education Fields of Training and Education 2013.

De ISCED-F 2013 is ontworpen als een 3-traps hiërarchische richtingindeling in broad, narrow en detailed fields. Van broad naar detailed fields neemt het detail toe.

Er worden 11 broad fields, 32 narrow fields en 93 detailed fields onderscheiden. Voor de Nederlandse toepassing van deze classificatie worden daarvoor de termen hoofdgroepen, subgroepen en detailgroepen gehanteerd.

De nationale variant van de ISCED-F 2013 voorziet in een extra aggregatieniveau: rubrieken. De in totaal 318 rubrieken zijn ontwikkeld binnen de SOI 2016 en is dus een CBS-eigen indeling.

- Hoofdgroepen (Broad fields): 11 categorieën
- Subgroepen (Narrow fields): 32 categorieën
- Detailgroepen (Detailed fields): 93 categorieën
- Rubrieken (Nationale CBS-variant): 318 categorieën

Richting in de ISCED-F 2013 is onafhankelijk van niveau en is dus op alle vormen van onderwijs en op alle onderwijsniveaus toepasbaar. Meer informatie over de ISCED-F 2013 is te vinden op de CBS-website, onder methoden, classificaties.

Met de invoering van de SOI 2021 zijn er in de toedeling aan de codes van de ISCED-F 2013 diverse wijzigingen doorgevoerd. Door een vergelijking te maken met indelingen waar in het onderwijsveld mee gewerkt wordt, zoals de kwalificatiestructuur van het MBO en de indeling naar CROHO-onderdelen in het hoger onderwijs, zijn inconsistenties in de toedeling aan de ISCED-F 2013 aan het licht gekomen en konden deze worden verbeterd. Hiermee is tevens de aansluiting met de indelingen waarmee in het onderwijsveld wordt gewerkt verbeterd en daarmee ook de herkenbaarheid.

Rubrieken en Detailgroepen volgens de uitgangspunten van de SOI 2021 zijn beschikbaar in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV, variabelen: ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V en ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V. Schakeling naar hoofd- en subgroep is mogelijk via het referentieboek ISCEDF2013RICHTINGREFVV met ISCEDF2013RICHTINGNL (detailed fields) als sleutelvariabele.

6.4 Overige onderwijsindelingen

De Opleidingsclassificatie naar Niveau en Richting 2019 (ONR2019): Dit is een indeling die is ontwikkeld door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum Onderwijs- en Arbeidsmarkt (ROA) en gebruikt wordt voor het doen van arbeidsmarktprognoses. Kenmerkend voor de indeling is dat deze zowel in de Enquête Beroepsbevolking als in administratieve data toepasbaar is, waarbij er rekening is gehouden met de omvang van de

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

groepen van gelijk niveau en richting qua aantallen werkenden op de arbeidsmarkt en aantallen gediplomeerden die de arbeidsmarkt toetreden.

De ONR2019 bestaat uit 4 aggregatieniveaus: niveau, sector, subsector en type. De niveauindeling sluit aan bij de publicatieindeling naar niveau en bevat 9 categorieën, de sectorindeling is in alle niveaus met uitzondering van het algemene onderwijs naar de 5 sectoren: economie en maatschappij; landbouw en natuur; techniek en ict; zorg en onderwijs en overig. Binnen indeling naar subsector en type wordt niveau verder uitgesplitst in 8 en 20-27 groep. De indeling naar sectoren is niet niveau-afhankelijk en kan dus los van de niveauindeling gebruikt worden. De indeling naar subsectoren en typen is niveauafhankelijk en meer toegespitst op richtingen die kenmerkend zijn voor een bepaald niveau.

Beschikbaar in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV, variabelen beginnend met 'onr2019'.

Registerspecifieke-indelingen: Binnen het onderwijsveld zijn voor gebruikers van onderwijsregistraties diverse richtingindelingen in gebruik die ook beschikbaar zijn in het Opleidingsnummerreferentieboek, gecombineerd met referentieboek OPLNRHOREF. Deze kunnen indien gewenst gebruikt worden voor specifieke toepassingen. Bijvoorbeeld de profielen binnen het voortgezet onderwijs, de domeinen, kwalificatiedossiers en kwalificaties binnen het MBO, de CREBO-koppeltabel die binnen het MBO wordt gebruikt voor analyse en rapportagedoeleinden, de indeling in CROHO-onderdelen, voorheen de HOOP-gebieden. Informatie over ieder van deze indelingen is beschikbaar in de omschrijvingen-files die voor ieder codeboek geraadpleegd kunnen worden. Omdat de meeste van deze indelingen niet specifiek zijn ontwikkeld voor het doen van statistisch onderzoek is aan te bevelen om contact op te nemen met medewerkers van team Onderwijs die kunnen informeren over de bijzondere kenmerken van de betreffende indeling.

Basisindeling naar niveau van de SOI 2016: In de SOI 2016 en eerdere versies van de SOI werd er naast de publicatieindeling naar niveau ook een basisindeling naar niveau gebruikt om het Nederlandse onderwijs mee in te delen. Vanaf de invoering van de SOI 2021 wordt deze niet langer onderhouden omdat gebruikers aangaven dat het naast elkaar bestaan van deze twee indelingen onnodig en soms ook verwarrend was. Indien gewenst kan de basisindeling naar niveau van de SOI 2016 wel worden afgeleid van de Code Type Opleiding, maar de publicatieindeling naar niveau blijft de aanbevolen standaard niveauindeling.

In de basisindeling naar niveau van de SOI 2016 worden de volgende niveaus onderscheiden.

- 1 Onderwijs aan kleuters
 - 10 Onderwijs aan kleuters
- 2 Primair onderwijs
 - 20 Primair onderwijs
- 3 Secundair onderwijs, eerste fase
 - 31 Secundair onderwijs, eerste fase, laag
 - 32 Secundair onderwijs, eerste fase, midden

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

- 33 Secundair onderwijs, eerste fase, hoog
- 4 Secundair onderwijs, tweede fase
 - 41 Secundair onderwijs, tweede fase, laag
 - 42 Secundair onderwijs, tweede fase, midden
 - 43 Secundair onderwijs, tweede fase, hoog
- 5 Hoger onderwijs, eerste fase
 - 51 Hoger onderwijs, eerste fase, laag
 - 52 Hoger onderwijs, eerste fase, midden
 - 53 Hoger onderwijs, eerste fase, hoog
- 6 Hoger onderwijs, tweede fase
 - 60 Hoger onderwijs, tweede fase
- 7 Hoger onderwijs, derde fase
 - 70 Hoger onderwijs, derde fase